

Správa o činnosti

Stredisko služieb škole
Regionálne centrum podpory učiteľov Rožňava
Rožňavský Edukačný Klaster
2021/2022

Autori správy:

Alžbeta Tamášová

Kvetoslava Kostyánszka

Marek Kmeť

ÚVOD

Mesto Rožňava je zriaďovateľom škôl a školských zariadení. Okrem typických subjektov patrí do jeho zriaďovateľskej pôsobnosti aj **stredisko služieb škole** /ďalej len SSS/ bez právnej subjektivity zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré vzniklo na základe realizácie **Koncepcie rozvoja školstva v Rožňave** a regiónu. Impulzom bola snaha o zmenu v školstve a nastavenia procesov, ktoré by podporili rozvoj školstva a celého regiónu.

Úlohou SSS je poskytovanie technickej a materiálnej pomoci školám a ŠZ pri zabezpečovaní ich prevádzky, ale **najmä poskytovanie odbornej, a metodickej podpory**. Vzdelávanie učiteľov sa za predchádzajúce obdobie realizovalo viac formálne, ako s reálnym dopadom na vyučovacie štýly učiteľov. Za rozvoj školstva bolo zo strany zriaďovateľa považované vyčísľovanie nákladov na opravy škôl, počty plastových okien a pod. Život v zborovniach a v triedach nebol zaradený medzi priority. Rovnako, ani snahy o inklúziu a personalizáciu vyučovania. Región má dlhodobo vysokú mieru nezamestnanosti a patrí medzi najmenej rozvinuté v rámci Slovenska. Fungovanie škôl v regiónu dlhodobo nereflektovalo situáciu potrieb trhu práce. Horný Gemer je región, ktorý dlhodobo patrí medzi najmenej hospodársky rozvinuté bez infraštruktúry, s vysokým percentom žiakov, ktorí končia v nižších ročníkoch. Žiaci nemajú vzory, nemajú víziu ako sa uplatniť v regiónu a generačná chudoba je vo väčšine obcí. Motivácia žiakov je nízka a to komplikuje prácu samotným učiteľom.

Našou víziou je vytvárať región, kde školy účinne pripravujú mladých ľudí na uplatnenie sa v reálnom živote, na trhu práce. Región, v ktorom žiaci, študenti aj učelia chodia do školy radi. Zriadením SSS a jeho zaradenie do siete škôl a ŠZ sa situácia zásadne zmenila. SSS má ambíciu dlhodobo určovať trendy vo vzdelávaní v regiónu a zabezpečovať podporu učiteľom a školám.

Cieľom je poskytnúť učiteľom a školám systematickú podporu a pomoc pri realizácii potrebných zmien, aplikácii nových foriem metód do vyučovania a výchovy na školách. Zapájať učiteľov a vedúcich zamestnancov do spoločných aktivít a podporovať ich k utváraniu aktívnej učiacej sa komunity, založenej na komunikácii, pozitívnych vzťahoch a dôvere. Komunitu kde sa dokážu pedagógovia vzájomne motivovať, inšpirovať, čerpať zároveň prispievať, spoločne tvoriť v školách synergizujúce prostredie a vzťahy smerujúce k zdokonaľovaniu výkonu profesie učiteľa, skvalitňovaniu výsledkov učenia sa a napredovania žiakov. Chceme zároveň šíriť inšpiratívne myšlienky, príklady dobrej praxe a prispieť tak k väčšiemu pochopeniu rozmanitých potrieb žiakov a práce učiteľov a zamestnancov na školách.

Vzájomná spolupráca a prepojenosť jednotlivých škôl a SZ v regióne, v oblasti vzdelávania so zameraním na skutočné regionálne potreby je pre nás kľúčová.

V rámci prípravy Koncepcie rozvoja školstva v Rožňave a regióne bolo jednou z prvých úloh **mapovanie situácie v školách regiónu**, ktorej sa tím odboru školstva a aktérov v školstve venoval. Plošné mapovanie na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta prostredníctvom dotazníkovania ukázalo, v čom sme blízko “k dobrej škole” a v čom máme možnosti zlepšenia. Z auditu stavu školstva v regióne bol jeden z dôležitých výstupov, že polovica žiakov sa učí látku naspamäť, bez toho, aby jej rozumel*ai*.

Po dlhom období stagnácie školstva v regióne, kedy sa úspechy merali len počtami vymenených okien a preinvestovanými nákladmi na budovy je veľkým úspechom, že poslanci Mestského zastupiteľstva v Rožňave, rovnako ako členovia komisií MZ prijali víziu zmien.

Rožňavský Edukačný Klaster

Prvým krokom naštartovania aktivít pre región bolo vytvorenie Koncepcie rozvoja školstva. Súčasťou koncepcie bolo nielen **mapovanie situácie v školách, ale aj aktívne oslovovanie partnerov a aktérov v regióne**. Koncepcia rozvoja školstva je postavená výhľadovo do roku 2030.

Súčasťou Koncepcie sú časti:

- analýza stavu v regióne + predikcie do ďalších rokov
- výstupy z mapovania situácie na školách z pohľadu
 - žiakov
 - učiteľov
 - rodičov
 - aktérov v regióne

Po predchádzajúcom období formálneho hodnotenia stavu školstva je realizácia aktivít na základe koncepcie viditeľným prínosom pre objektívne a konštruktívne nastavenie akčných plánov.

Z dôvodu absencie bližšej spolupráce škôl v regióne i v samotnom meste Rožňava, mesto hľadalo spôsob a formu štandardizovania vzťahov a nastavovania vzájomne efektívnej kooperácie. Pred samotným pilotným spustením Regionálneho centra podpory učiteľov v Rožňave, odbor školstva Mesta Rožňava, spolu s ďalšími aktérmi v regióne, vytvorili **Rožňavský Edukačný Klaster /ďalej REK/**.

Táto platforma naštartovala predpoklady na spoluprácu a zdieľanie príkladov dobrej praxe. Školstvo v okrese bolo pred vytvorením rozdelené a prioritou neboli deti, žiaci a študenti, ale preferencie vlastných “pieskovísk” aktérov.

Vytvorením REKu sa otvorili **možnosti prepájania samospráv, rôznych typov zriadovateľov, tretieho i súkromného sektora, či dobrovoľníkov**. Vznikli **Memorandá o spolupráci** a do popredia sa dostal skutočný spoločný záujem. Záujem o rozvoj regiónu, o miesto, kde sa budú budúce generácie cítiť dobre a chce sa oplatí žiť.

Regionálne centrum podpory učiteľov - činnosť a aktivity

Stredisko služieb škole a Regionálne centrum podpory učiteľov /ďalej RCPU/ vytvorilo v regióne **priestor na systematickú pomoc a podporu učiteľov v rôznych oblastiach** /mentoring, aktualizácie vzdelávania, workshopy, diskusie/ a aktuálnych témach /digitalizácia, personalizácia vyučovania a inkluzívne vzdelávanie, vzdelávací proces a vyučovací štýl učiteľa, aplikácia inovatívnych a aktivizujúcich metód do výchovno-vzdelávacieho procesu ../.

Za úspech Regionálneho centra podpory učiteľov v rámci pilotného projektu Ministerstva školstva vedy výskumu a športu SR “Učelia pre 21. storočie” v školskom roku 2021/2022 môžeme považovať **otvorenie sa škôl a učiteľov novým prístupom ku rozvoju, ku mentoringu a nastavovaniu cieľov**. Činnosť RCPU je nastavená na blízkosť školám. Mentor RCPU je školám k dispozícii do 30 minút, čo šetrí učiteľom čas, školám financie na cestovné a na zastupovanie. Tím mentorov je z regiónu, žije každodenným životom učiteľov a rozumie im, zároveň je však funkčným prepojením a medzičlánkom medzi “svetom mimo regiónu” a v regióne v zmysle podpory učiteľa.

Budovanie tímu lídrov/mentorov dáva úplne iný pohľad na osobnostný rozvoj učiteľa. Kým v minulom období bol zameraný rozvoj na individuálne výhody jednotlivca, dnes mentorský systém ukazuje možnosť prepojenia, vzdelávania a kontaktu s tými najlepšími (MPC, TfS, Teachers, ...). A následný prenos dobrej praxe do každej školy v regióne so začlenením špecifik, ktoré máme. Je to o prepájaní zborovní, myšlienok, know-how.

Aktivita a činnosťou priamo v regióne sa nám darí postupne budovať komunitu učiteľov, ktorí zdieľajú svoje skúsenosti, zručnosti a vzájomne ich prepájajú na našich podujatiach. Spolupracujeme s riaditeľmi škôl. Tí nás vnímajú ako pomoc a sami otvárajú témy, ktoré sú pre nich na škole výzvami. Služby a podporu mentorov pri profesijnom rozvoji

využívajú učitelia materských škôl, základných škôl, ale aj samotní riadiaci pracovníci škôl. Región vychováva lídrov prostredníctvom cielených a aktuálnych vzdelávaní, rôzne zameraných aktivít formou tímovej spolupráce, interne i vďaka podpore rezortu a partnerských organizácií.

Naše aktivity sa stále vo väčšom počte dostávajú priamo do škôl, implementujú sa do praxe a šíria sa v tomto prostredí. Podarilo sa nám na viacerých školách otvoriť učiteľov k rozvojovým aktivitám, podporiť ich v inováciách a ponúknuť aj iné modely – napr. od transmisívneho vzdelávania ku konštruktivismu. Učitelia sa vzdelávajú, venujú čas a energiu vzdelávaniu. Sú to však (väčšinou) krátkodobé aktivity, ktoré môžu inšpirovať, motivovať. No zmysel týchto vzdelávaní môže byť podporený práve následnou prácou s mentorom. Odskúšavanie v triede, pozorovanie rozdielov medzi cieľovými skupinami, reflexia, spätná väzba. Vďaka tomu rastieme a rozvíjame sa spolu.

Aktuálne prostredníctvom aktivít mentorského tímu, ktorý okrem **mentoringovej podpory** poskytuje v regióne v spolupráci s materskými a základnými školami **aktualizačné vzdelávania** pre pedagogických zamestnancov. V spolupráci s partnermi expertov prinášame do regiónu rôzne **aktuálne témy** (napr. bádateľstvo, personalizácia vo vyučovaní, finančná gramotnosť, Hejného metóda, ..).

Keďže pracujeme v regióne, kde nie je jazykovo homogénne obyvateľstvo, darí sa nám pripravovať aktivity, ktoré pokrývajú potreby učiteľov, kde materinský jazyk žiakov je slovenčina, maďarčina, no i rómsky jazyk. **Prepojenie rozmanitosti** a to nielen jazykovej, ale aj kultúrnej považujeme za dôležitý aspekt pri dosahovaní vízie a cieľov.

Mentorský tím RCPU v Rožňave považujeme za dôležité aj rozvíjanie mäkkých zručností. Súvisí to aj so samotnými špecifikami regiónu, kde veľká časť žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Za kľúčové považujeme v dobrej škole rozvíjať najmä čítanie s porozumením, komunikačné zručnosti, prácu so zdrojmi, kritické myslenie, tvorivosť, schopnosť prezentovať, pracovať v tíme, zvládať záťaž a konflikty, zároveň byť asertívny. Samozrejme, opomenúť nemôžeme ani digitálnu gramotnosť, plánovacie a organizačné schopnosti, ako aj pracovať s lídrami.

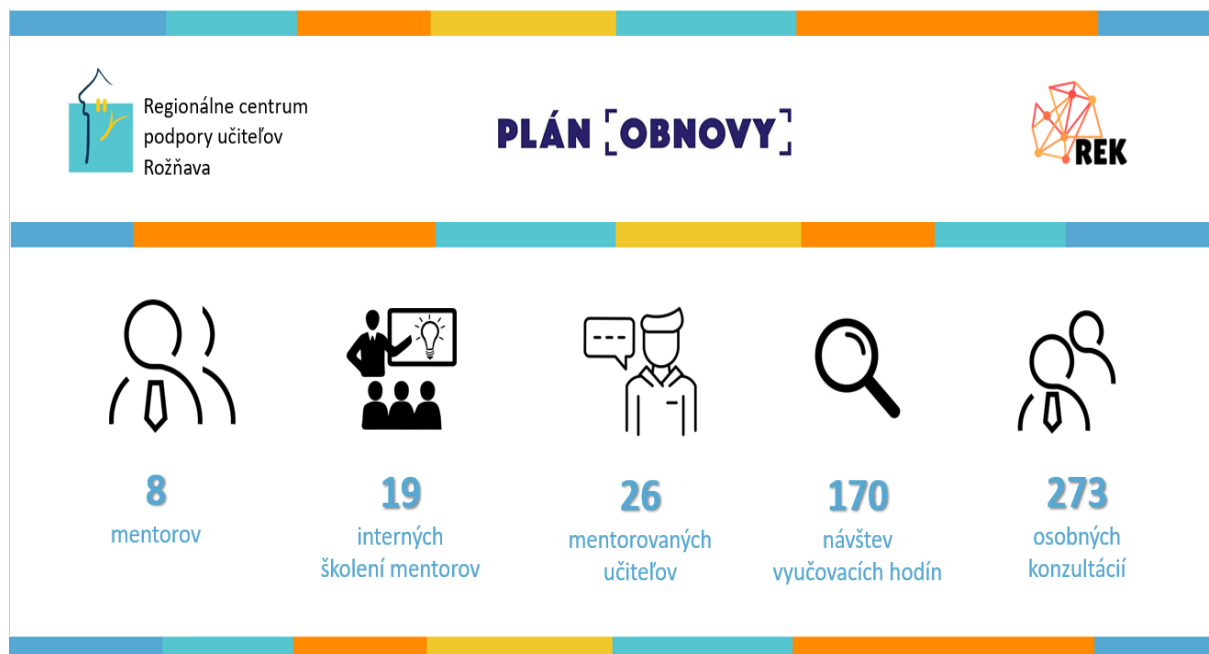
Ukazovateľom úspechu sú narastajúce počty zapojených škôl v regióne, záujem nových učiteľov o školenia ako aj ďalšie vzdelávania učiteľov, ktorí majú záujem prehĺbiť svoje vedomosti, profesijné zručnosti, potrebu ďalšieho profesijného rozvoja a aplikácie inovácií do vzdelávania.

Dopad a úspešnosť aktivít je priebežne monitorované spätnou väzbou. Na základe nej, pri opakovaných aktivitách mentorov, sú aktivity prehodnocované, dopĺňané a aktualizované pre potreby konkrétnej školy a učiteľov.

Aktivity, ktoré realizujeme v súčasnom období, zásadne menia pohľad na vyššie uvedené aspekty. Otvorenie tém v súvislosti so zmenami edukačnej paradigmy v regióne umožňujú sa pozrieť na rôzne alternatívy pri práci nielen so žiakmi, ale i s učiteľmi. V regióne sme vytvorili komunitu ambasádorov zmien. Komunitu, ktorá vidí možnosti, je nadšená a má energiu veci zmeniť k lepšiemu.

Štatistické údaje aktivít RCPU

Počet mentorov	8
interné školenia mentorov	19
poradenstvo mentorom - individuálne	23
poradenstvo mentorom - skupinové	1
počet mentorovaných učiteľov/riaditeľov	26

Od 1.9.2021 - do 31.5.2022 - vrátane obdobia pandémie resp. lockdownu a zavretých škôl:

počet observácií	170	
počet osobných konzultácií	273	
poldňová aktivita	1	účastníkov 50
počet prednášok	14	účastníkov spolu 160
počet diskusií	16	účastníkov spolu 94
počet regionálnych vzdelávaní	17	účastníkov spolu 203

Prehľad realizovaných aktivít v školskom roku 2021/2022

Slovné hodnotenie nie je strašiak webinár pre 1.stupeň ZŠ

počet účastníkov 50

realizované dobrovoľníkmi

Digitalizácia vo výchovno vzdelávacej činnosti v predprimárnom vzdelávaní

počet účastníkov 47

realizované mentormi v regióne

Digitalizácia vo vyučovacom procese - mobil, tablet - edukačné aplikácie

počet účastníkov 83

realizované mentormi v regióne

Digitalizácia v školskom prostredí Canva, QR kód a LiveWorksheets

Počet účastníkov 35

realizované mentormi v regióne

Od bádania k poznaniu - školenie konštruktivismu

počet účastníkov 10, 21

realizované externými partnermi

Školenie mentoringu pre lídrov v regióne

počet účastníkov 8

realizované v spolupráci s externým partnerom

Školenie na tvorbu úloh na vyššie kognitívne funkcie

počet účastníkov 10

realizované v spolupráci s externým partnerom

Školenie IT pre lídrov v regióne

počet účastníkov 7

realizované v spolupráci s externým partnerom

Školenie Finančnej gramotnosti pre 2.stupeň ZŠ

počet účastníkov 20

realizované v spolupráci s externým partnerom

Školenie Využitie inovatívnych prvkov vo vyučovacom procese aj v jazyku národnostných menšín pre 1.stupeň ZŠ

počet účastníkov 21

realizované v spolupráci s externým partnerom

Školenie Využitie inovatívnych prvkov vo výchovnovzdelávacom procese v materskej škole

Počet účastníkov 17

realizované v spolupráci s externým partnerom

Hejného metóda pre 1.stupeň ZŠ

počet účastníkov 40
realizované v spolupráci s externým partnerom

Webinár Ako na zmeny v školách?

počet účastníkov 25
realizované v spolupráci s externým partnerom

Didakticko-reflektívne komunity

počet účastníkov 8
realizované v spolupráci s externým partnerom

Personalizácia vyučovania a inklúzia/Trieda ako záhrada

počet účastníkov 56/ 24
realizované mentormi v regióne

Prezentačné zručnosti a zvládanie argumentácie

počet účastníkov 7
realizované s interným partnerom

workshop Medzigeneračná komunikácia

počet účastníkov 8
realizované s interným partnerom

Workshop Tréning mozgu a pamäte

počet účastníkov 4
realizované v spolupráci zahraničným partnerom

Príklady dobrej praxe v zahraničí - Eduzměna

počet účastníkov 4
realizované so zahraničným partnerom

Formálne stretnutia vedúcich zamestnancov v okrese

počet účastníkov 30
realizované internými spolupracovníkmi

Počet učiteľov využívajúcich mentoringové aktivity 26.

Spojením aktérov v regióne, založením Rožňavského Edukačného Klastra, vytvorením Strediska služieb škole a pilotovaním Regionálneho centra podpory učiteľov vznikol priestor pre rôzne typy vzdelávania pedagogických zamestnancov.

1. práca s manažmentom škôl resp. vedúcimi zamestnancami:

v regióne realizujeme systematicky Metodické združenia, v sekcii riaditeľov škôl a školských zariadení. Stretnutie prebieha pravidelne 4x ročne a podľa potreby. Na stretnutí sa zúčastňujú riaditelia a zástupcovia škôl a školských zariadení okresu Rožňave, ako aj hostia mimo regiónu. Okrem zmien v legislatíve sa témy venujú aktuálnym témam. Na stretnutiach boli hosťami napr. aj zástupcovia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Teach for Slovakia, EDUCON, riaditeľ RÚVZ v Rožňave, CPPP a P v Rožňave, najvyšší predstavitelia KOZ. Priemerná účasť na týchto podujatiach bola 40 účastníkov. V rámci Sekcií pracujú aj iné zložky (napr. sekcia cudzích jazykov, špeciálni pedagógovia, 1.stupeň ZŠ, materské školy a pod.)

2. vzdelávanie pre pedagogických zamestnancov materských škôl:

realizovali sme viacero aktivít a podujatí, ktoré reflektovali potrebu pre danú cieľovú skupinu. Zmenou legislatívy, súvisiacou s povinným predprimárnym vzdelávaním, sa otvorila v prostredí MŠ téma digitalizácie (počet účastníkov 47). Na danú situáciu sme flexibilne reagovali a poskytli všetkým zamestnancom v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta aktualizáciu vzdelávania. Takisto sme pripravovali učiteľky na prácu v hybridnom prostredí, keďže situácia v čase pandémie zasiahla negatívne aj fungovanie v predprimárnom vzdelávaní. V spolupráci s partnermi sme pripravili aj špecifické témy, ako začleniť inovatívne prvky do výchovno-vzdelávacieho procesu v predprimárnom vzdelávaní (počet účastníkov 17). Niektoré kolegyně sa zúčastnili vzdelávania opakovane v rôznych témach. Materské školy využívajú aktívne aj služby mentoringu a individuálnych konzultácií v rôznych aktuálnych témach.

3. vzdelávanie pre 1. stupeň základných škôl:

pre kolegyně a kolegov sme realizovali workshopy na témy inovatívne prvky vo vyučovaní aj v jazykoch národnostných menšín, Hejného metóda (počet účastníkov 40), online webinár Slovné hodnotenie pre žiakov na 1.stupni ZŠ (počet účastníkov 50),

Inklúzia a personalizácia vyučovania (56) účastníkov , Digitalizácia v prostredí 1. stupňa ZŠ (33). Učitelia 1. stupňa využívajú služby mentoringu a osobných konzultácií.

4. vzdelávanie pre 2. stupeň základných škôl:

organizovali sme podujatia, aj v spolupráci s partnermi, pre rôzne cieľové skupiny, napr. dvojdnové školenie konštruktivismu pre spoločenskovedné predmety (10 účastníkov), Finančná gramotnosť (20 účastníkov - zúčastnili sa aj kolegovia zo stredných škôl), Zmeny v školách - Riadenie zmien s Vladom Burjanom (25 účastníkov), aktualizácie vzdelávania digitalizácie v rôznych prostrediach a s rôznymi nástrojmi (30 účastníkov). Učitelia využívajú služby mentoringu a osobných konzultácií.

Aktivity sme realizovali v spolupráci s Teacher Development Program Slovakia,n.f., Indícia,n.o., Dobrá škola, n.o., ABCedu, a.s., Kultúrnym centrom Kláštor, o.z. Otvor dvor, ARC Vysoká škola politických a spoločenských vied Kutná Hora, Oblastným výborom Zväzu maďarských pedagógov na Slovensku v Rožňave.

Veľmi dobrá spolupráca je aj s Okresným úradom v Rožňave, ÚPSVaR v Rožňave, CPPP a P v Rožňave, Baníckym múzeom v Rožňave, Teach for Slovakia, Gemerskou knižnicou Pavla Dobšinského v Rožňave, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR ako aj s obcami a mestami Horného Gemera. Snažíme sa aj o užšie vzťahy s Košickým samosprávnym krajom.

Najväčší prínos, podľa hodnotenia učiteľov v regióne, mali nasledujúce realizované aktivity /REK, RCPU/ :

- oblasť slovného hodnotenia,
- oblasť konštruktivismu pre spoločenskovedné predmety,
- téma mentoringu pre lídrov v regióne,
- téma tvorby úloh na vyššie kognitívne funkcie,
- téma finančnej gramotnosti,
- sériu školení digitalizácie v rôznych témach,
- školenie Hejného metódy v matematike,
- téma Riadenia zmien v škole,
- oblasť autokorekčných kartičiek pre MŠ a 1.stupeň ZŠ.

Záver

Už prvotné stretnutia s učiteľmi v regióne nám dali spätnú väzbu, že tém, ktorým sa je potrebné venovať je veľa a musíme nájsť systém, ako ich postupne prinášať do škôl. Na základe skúseností z pilotného školského roka je mentorský systém vzdelávania v okrese Rožňava efektívnym nástrojom. Tvorí a buduje tím lídrov, otvára témy, pomáha pri ich riešení a chápe potreby škôl. Po úvodných rozpakoch a nedôvere, po možnosti v realite ukázať zmysel práce a referenciách pre nových učiteľov, je možné riziká vnímania opodstatnenosti RCPU postupne eliminovať.

Po skúsenostiach v predchádzajúcom období bude situácia so zapojením v regióne jednoduchšia. Spolupráca s partnermi bude rozložená v čase a bude na rôznych úrovniach. Samozrejme, dôležitým aspektom budú vízie a ciele. Základným predpokladom pre efektívne fungovanie Regionálneho centra podpory učiteľov je spolupráca s učiteľmi a školami. Samotný výber mentorov a dohoda s ich zapojením do práce centra predpokladá zapojenie domovskej školy mentora a súhlas riaditeľa tejto školy so znížením úväzku. Pre domovskú školu je mentor nielen “problém”, kvôli doplneniu úväzku, ale najmä výzva a pomoc priamo pri zmenách v škole. Prepojením škôl sa otvoria “bubliny”, v ktorých školy žijú. Zdieľanie dobrej praxe v regióne je skvelou príležitosťou, ktorou je možné zapojiť akčných učiteľov a riaditeľov. Mať možnosť sa opýtať kolegov, diskutovať na spoločných stretnutiach a komunikovať o aktuálnych témach.

Stratégiou oslovovania je osobná skúsenosť a vytváranie dôvery. Nepostačujú proklamovaná písomná komunikácia, ale osobné návštevy škôl, formálne i neformálne stretnutia s jednotlivými aktérmi a zriaďovateľmi. Pravidelný kontakt a nastavenie spätných väzieb s nimi je predpokladom otvoreného partnerského vzťahu. Aktívnym počúvaním partnerov nájdeme priestor, ktorým by sa mohli zapojiť do vytvárania spoločných aktivít. Už spomínaným vytypovaním “ambasádorov” u jednotlivých partnerov a následná aktívna práca s nimi je nástroj, ako vytvárať dôveru a zároveň nestratiť kontakt s ich potrebami. Osvedčila sa nám napr. aktívna spolupráca so školami pri realizácii aktualizácie vzdelávania, ktoré sa realizovali priamo na školách. Školy takúto formu považujú za benefit. Zapojením partnerov z neziskoviek a vzdelávacích organizácií (napr. Indícia, ...) dopĺňame škálu poskytovanej podpory a služieb, čo našu ponuku len skvalitňuje.

Pre učiteľov v regióne plánuje mentorský systém poskytovať naďalej podporu a rôzne typy vzdelávacích aktivít, programov a školení na základe ktorých môžu učitelia ľahšie

zavádzať zmeny vo svojom pôsobení, využívať rôzne inovatívne a aktivizujúce metódy vo vyučovaní v triedach a to v neposlednom rade s možnosťou podpory a priamej spätnej väzby.

Základom zapojenia všetkých partnerov je tak pravidelná komunikácia. Poznanie partnerov a ich potrieb. Pochopenie, že nám spolu ide o tú istú vec a všetci sa nachádzame na “jednej lodi”. Podpora školám a učiteľom, v rámci našich aktivít, je jednou najdôležitejších častí mozaiky rozvoja celého regiónu. Je to nástroj, ktorého výsledok bude jasnejší v stredno a dlhodobom horizonte, no bez neho by sa Horný Gemer stále točil dookola a nedokázal by naskočiť na udalosti a potreby v 21.storočí.